

Романова Г.М., завідувач лабораторії
методик професійної освіти і навчання
Інституту професійно-технічної освіти
НАПН України, доктор пед. наук, доцент

ПРОЕКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГА

Актуальним аспектом професійної самореалізації педагога ПТНЗ є авторський підхід, який можна тлумачити як створення власної системи викладання, яка реалізовує відомі підходи, але є авторською в контексті професійного розвитку. У цьому плані кожен педагог може бути новатором і вибудовувати власну технологію навчання.

Нами запропоноване таке визначення поняття «проектування навчальних технологій» (ПНТ). - це творча діяльність викладачів щодо забезпечення гарантованого досягнення результатів навчання, що включає створення та реалізацію алгоритмів спільної навчальної діяльності її суб'єктів, відповідну організацію навчального змісту і вибір адекватних йому форм і методів навчання.

Серед принципів ПНТ визначимо такі:

- системність та цілісність навчальної технології;
- адаптивність навчальної технології до психологічних особливостей учнів та рівня їхньої навчальної підготовки;

- відповідність навчальної технології вимогам щодо надійності та відтворюваності;
- спрямованість навчальної технології на інтенсифікацію процесу навчання;
- інноваційність навчальної технології як продукту творчої діяльності педагога щодо забезпечення гарантованого досягнення результатів навчання;
- варіативність процесу проектування навчальної технології, який залежить від індивідуального стилю викладача.

Продукт технологічного підходу може мати зорову, текстову чи графічну форму. Це технології у формі схем та алгоритмів дії: спілкування, впливу, управління, спостереження, мислення, аналізу, творчості, саморегуляції тощо.

Послідовність у технологічному підході, на нашу думку, має бути такою: 1) створення технологічної концепції; 2) створення технологій, які будуть передаватися тим, хто навчається; 3) створення технологій, якими буде користуватися викладач. Концепція технології є її основною ідеєю, яка у згорненому вигляді втілює розглянуті вище аспекти проектування навчальних технологій. Вона може мати як наочну, так і описову форму.

Проект навчальної технології включає алгоритми діяльності викладача та учнів, що являють собою точні вербальні описи та (чи) графічну схему послідовності дій. На практиці педагоги частіше вдаються до створення одного алгоритму, який може відображати або переважно діяльність педагога, або переважно діяльність учнів, або поєднувати ці аспекти. В останньому варіанті такий підхід є прийнятним. Проте, якщо викладач думатиме лише про те, що буде сам робити, а не про те, які технології діяльності треба передати тим, хто навчається, це буде проявом його егоцентризму. Такий підхід може свідчити про страх, невпевненість чи недостатню серйозність педагога як виробника освітніх послуг.

Отже, у проектуванні навчальних технологій педагог поєднує педагогічну творчість з технологічністю, що загалом підвищує якість професійної підготовки учнів.